

2. Застосування науково – обґрунтованого підходу щодо вирощування овочів, зокрема спеціалізації по зонах вирощування.

3. Розвиток інноваційних технологій вирощування овочів шляхом пристосування до конкретних ґрунтово-кліматичних умов господарства, сорту і вимог замовника щодо готової продукції.

4. Інформаційне забезпечення, яке повинно складатися із ефективної загальнодержавної, регіональної та районної дорадчої служби, метеорологічної служби із залученням провідних фахівців наукових та учбових закладів. Застосування різних форм трансферу інновацій та реклами.

Впровадження на перспективу інноваційно-інвестиційної моделі розвитку поставить вітчизняного сільгосптоваровиробника в однакові умови з іноземними конкурентами та імпортерами овочевої продукції, сприятиме зниженню соціальної напруги на селі та в суспільстві в цілому та повноцінному розвитку маркетингових служб на підприємствах галузі.

Висновки. На сучасному етапі піднесення аграрного сектору неможливе без переходу на інноваційний шлях розвитку, який є головним фактором підвищення ефективності в умовах ринкової економіки. Орієнтація вітчизняного аграрного сектору економіки на збільшення інноваційної складової сприяє стійкому розвитку галузі в цілому, тому розвиток науки та інноваційної діяльності у сфері АПК є одним з основних напрямів державної аграрної політики. Розвиток сучасного аграрного сектору має базуватися на новітніх досягненнях у галузі техніки й технології, передових організаційних формах та принципово нових методах інноваційної діяльності з метою скорочення циклу «наука – виробництво», а венчурний капітал в Україні повинен стати ефективним методом фінансування інновацій та науково-технічного прогресу.

Список використаних джерел:

1. Інновації у розвитку підприємництва в аграрній сфері / М. М. Кулаєць, М. Ф. Бабієнко, О. Д. Витвицька [та ін.] // Економіка АПК. – 2009. – № 1. – С. 55– 64.
2. Володін С. А. Реалізація інноваційного потенціалу аграрної науки: проблеми і перспективи / С. А. Володін // Економіка АПК. – 2011. – № 7. – С. 139 – 150.
3. Паладій М. Інноваційний шлях розвитку українського суспільства потребує нової економічної стратегії / М. Паладій. – Режим доступу: www.sdip.gov.ua/ua/st.
4. Дацій О.І. Активізація інноваційної діяльності агропромислових підприємств // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. — 2004. — № 4.
5. Гайдучький А.П. До питання оцінки інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки // Економіка АПК. — 2002. — № 4. — С. 87—89.

19.09.2015

УДК 140.8+330.366+378.1

Корсак Ю.К.

к. філос. н., ст.н.с.

Ин-тут вищої освіти НАПН України

НООГЛОСАРИЙ І КОРИСНІСТЬ ЗАМІНИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ "СТАЛИЙ РОЗВИТОК" НА ТЕРМІН "НООРОЗВИТОК"

Анотація. У ХХ ст. ідея класичного прогресу виявилась дискредитованою, а людство створило загрози для власного існування. Бездумна експлуатація природних і людських ресурсів поставила планету на межу екологічної катастрофи. Революції у виробництві завжди спиралися на нові поняття і теорії. Наш Нооглосарій (Нооенциклопедія) містить тільки нові терміни з позитивним футурологічним спрямуванням - ноотехнології, ноорозвиток та ін. Він має стати ідейною основою ноофілософії ХХІ століття.

Ключові поняття: колапс, сталий розвиток, ноотехнології, ноорозвиток, ноофілософія, Нооглосарій (Нооенциклопедія)

НООГЛОССАРИЙ И ПОЛЬЗА ОТ ЗАМЕНЫ СЛОВСОЧЕТАНИЯ «УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ» ТЕРМИНОМ «НООРАЗВИТИЕ»

THE NOOGLOSSARY AND THE BENEFITS OF REPLACING THE PHRASE «SUSTAINABLE DEVELOPMENT» TO THE TERM «NOODEVELOPMENT»

Анотація. В ХХ в. ідея класического прогресса была дискредитирована, а человечество создало угрозы для собственного существования. Бездумная эксплуатация природных и человеческих ресурсов привела планету к экологической катастрофе. Революции в производстве всегда опирались на новые понятия и теории. Наш Нооглоссарий (Нооэнциклопедия) содержит только новые термины с положительной футурологической креативностью - ноотехнологии, нооразвитие и др. Он может стать идейной основой ноофилософии ХХІ века.

Ключевые слова: колапс, устойчивое развитие, ноотехнологии, нооразвитие, ноофилософия, Нооглоссарий (Нооэнциклопедия).

Abstract. In the twentieth century classical idea of progress has been discredited, and mankind has created a threat to its own existence. Absence of positivity in modern evolution of mankind has in a political basis conflicts and disagreements, and in economic - absence futuroterminology and out-of-date ideologically-theoretical base of thinking. Revolution in the production always relied on new concepts and theories. Nooglossary contains only new terms with positive futurological creativity - nootechnology, noodevelopment. It can become an ideological basis of noophylosophy of the XXI-st century.

Keywords: a collapse, a sustainable development, nootechnologies, noodevelopment, noophylosophy, Nooglossary (Nooencyclopaedia).

Вступ. Стаття стосується теми "виживання людства" й пропонує цілком нові засоби для усунення загрози тотального цивілізаційного колапсу, передбаченого науковцями на початок другої половини ХХІ ст. Тисячі років використання ідеї позитивного технологічного прогресу лишилися у минулому. У даний момент серед філософів і соціологів домінує його критика [8], а керівники держав чи не можуть домовитися про спільні дії проти смертельних загроз (Копенгаген, грудень 2009 р.), чи пропонують повернутися до "зеленого" аграрного життєзабезпечення і "боротися з бідністю" (документи третього світового екологічного форуму 2012 року з назвою „Ріо+20” [12]). Було винайдено термін "сталий розвиток" (sustainable development), але й досі немає реальних пропозицій для втілення його у життя всього людства.

Історія людства в аспектах розвитку ним наук, технологій і виробництв свідчить про те, що значні позитивні зрушення чи революції відбуваються після появи *цілком нових понять і термінів*, що наче "висвітлюють" майбутнє і стимулюють прогрес. Для ХХ ст. хорошим прикладом є слова "**уран-235**" і "**ланцюгова реакція**" в аспектах безприкладного і швидкого розвитку "ядерної сфери". Набагато повільнішим виявився креативний вплив поняття "**екологія**", яке розгорнулося у новий світогляд і стало гаслом дій усього людства не одразу ж, як щойно вказані два терміни, а через сто років після першої появи в 1866 р. у працях німця Е.Геккеля (1834-1919).

Постановка завдання. Усвідомлюючи негативні наслідки домінування ретротермінології й відсутності у науковому світі «слів з майбутнього», що нагадували б за потенціалом геккелівську «екологію», запропонуємо у ній частину великої групи цілковито нових понять, які мають виразні ознаки новизни і позитивного футурологічного спрямування. Разом ми називаємо їх «Нооглосарієм (Нооенциклопедією)» та відносимо до термінологічного світу *ноофилософії*. Кілька з цих термінів уже фігурували раніше у наших попередніх статтях і творах невеликої групи українських авторів ([2 - 4] та ін.).

Результати. Повний текст Нооглосарію на українській та англійській мовах оприлюднений нами нещодавно у часописі "Вища школа" [6]. У цій статті наголос зробимо тільки на тих центральних поняттях, які об'єднують всі інші й формують визначальні риси суспільства й економіки віддаленого майбутнього.

Безсумнівно, лідером серед них є термін «**ноотехнології**», яке слід сприймати як синонім слова «мудротехнології». Так у 2010 р. К. Корсак запропонував назвати невелику частину сучасних нанотехнологій [3], що являли собою доцільно керовані і не порушені до стану шкідливості для біосфери та людини природні процеси. З усіх сучасних технологій тільки чотири належать до групи ноотехнологій, але у базах даних про наукові відкриття з'явилися перші повідомлення про наступні - штучний фотосинтез та дешеві й ефективні плівкові сонячні фотоелементи [1; 10].

На схилку життя наш геній В. Вернадським зробив жорсткий, але справедливий присуд: або люди навчатимуться самі собі виготовляти їжу, або зникнуть з поверхні Землі. Якщо рух до масового використання штучного фотосинтезу триватиме багато років, то заміна всієї сучасної

енергетики надзвичайно тонкими і дешевими перовськітними (CaTiO₃) сонячними фотоплівками вже розпочалася і гальмується браком літію для виготовлення багатьох мільярдів акумуляторів для потреб кожної родини, електротранспорту і 3D-виробництва. Щоправда, у даний момент багато груп науковців зайняті створенням алюмінієвих чи інших акумуляторів. Ще більші перспективи має шлях удосконалення і тиражування наноконденсаторів ([9; 11] та ін.).

Поширеність перовськіту у розсіпних родовищах титану в Україні й виключна простота технологій виготовлення плівкових фотоелементів на спеціалізованих струминних принтерах зробить у майбутньому енергію не тільки майже безкоштовною, а ще й загальнодоступною.

Ця дешева енергія разом з ноовиробництвом на основі реплікаторів (3D-принтерів), які з весни 2014 року розпочали своє експоненціальне вдосконалення і поширення, значно змінить «усе, що стосується оточення людини»: енергетику, економіку, виробництво, споживання, культуру, безпеку та якість життя тощо.

У цьому місці наших аналізів й передбачень виявимо обачність і не ризикнемо стверджувати, що ноодосягнення створять на Землі подобу раю для його мешканців. Про визначально-найглибші недоліки істот з виду Homo Sapiens, які окупували всю Землю, свого часу геніально попереджав етолог-нобеліант К. Лоренц [7]. Та будемо оптимістами, адже гарантоване самозабезпечення спроможне ліквідувати наявну глобальну загрозу колосальних міграцій і підвищити якість життя людства навіть в умовах подальшого зростання його чисельності.

Висновки. На наш погляд, настав час відмовитися від незугарного і незрозумілого для більшості людей словосполучення "сталий розвиток" і замінити його чітким і однозначним поняттям «**ноорозвиток**». Воно наголошує на тому, що рівень мудрості людства вже став достатнім для повної відмови від екологічно шкідливих індустріальних технологій і переходу на одні лише непорушені природні процеси. Це єдиний шлях до такого життєзабезпечення, що не порушує рівновагу біосфери і рятує людей від самоотруєння. Для руху по ньому досить через законодавство стимулювати науковців і технологів працювати над винайденням і впровадженням цілковито нешкідливих для біосфери і людини технологій, переходом на сонячну енергетику, виробництвом житла і необхідних для людини речей виключно зі загальнодоступних природних матеріалів.

Нижче ми наводимо ту частину термінів з Нооглосарію, що більше інших стосуються економічного ноорозвитку людства в XXI ст. (табл.1).

Таблиця 1

ФРАГМЕНТ НООГЛОСАРІЮ (НООЕНЦИКЛОПЕДІЇ) [5]

Українська мова	Англійська мова
А	Б
Ключові терміни	Key terms
<p>1. Ноотехнології – виробничі й інші засоби, які являють собою мудро керовані людиною природні процеси, що виключає будь-яку шкоду для біосфери і самої людини. Для ноотехнологій слід створити особливий – 7-й технологічний уклад.</p> <p>2. Ноорозвиток – прогрес людства на основі ноотехнологій, які роблять можливим поєднання зростання його чисельності з підвищенням якості і безпеки життя кожної людини.</p> <p>3. Ноосупільство – нова стадія людства, життєзабезпечення якого спиратиметься на ноотехнології з одночасною заборонаю індустріальних та інших екологічно шкідливих виробництв.</p>	<p>1. Nootechnologies - the industrial and other means representing natural processes wisely operated by the person, capable to exclude any harm for biosphere and the person. For nootechnologies it is necessary to create special - the 7th technological level.</p> <p>2. Noodevelopment - mankind progress on a basis of nootechnologies, making possible association for growth of its number with improvement of quality and safety of life for each person.</p> <p>3. Noosociety - a new stage of the mankind, which life-support will be based on nootechnologies with a simultaneous interdiction of industrial and other ecologically harmful manufactures.</p>
Інші терміни Нооглосарію	Other terms of Nooglossary
<p>Нооавтономія – самоврядування на засадах мудрості певної частини держав і/чи різноманітних колективів їх громадян.</p>	<p>Nooautonomy - self-management on the basis of wisdom of a certain part of the states and-or various collectives of their citizens.</p>
<p>Нооадаптація – процес мудрого й активного пристосування особи або соціальної групи до соціального середовища.</p>	<p>Nooadaptation - process of the wise and active adaptation of the person or social group to the social environment.</p>
<p>Нооантропоген – сучасний період геологічної історії Землі й еволюції людства, розпочатий на межі 2000-го року після появи перших ноотехнологій.</p>	<p>Nooantropogen - the modern period of geological history of the Earth and the mankind evolution, having begun on border of the 2000 after occurrence of the first nootechnologies.</p>

А	Б
Нооархітектура – будівельне мистецтво; проектування і будівництво споруд на основі ноотехнологій.	Nooarshitecture - building art; designing and building of constructions on a basis of nootechnologies.
Нообізнес – мудрий варіант підприємницької діяльності.	Noobusiness - a wise variant of enterprise activity.
Нообіосфера – <i>мудро керована людьми</i> оболонка Землі, яку заселяють живі організми.	Noobiosphere - cover of the Earth wisely operated by people who is inhabited by living organisms.
Нообудинок – створене на засадах мудрості і ноотехнологій людське житло	Noohouse - created on the basis of wisdom and nootechnologies human habitation
Ноовиробництво – отримання людиною бажаних продуктів на основі екологічно безпечних ноотехнологій	Nooproduction - reception of desirable products by the human on the basis of ecologically safe nootechnologies
Ноогендер – досконалий варіант гендерних теорій, що спирається на новітні досягнення природничих і гуманітарних наук	Noogender - a perfect variant of gender theories which leans against advanced achievements in sciences and the humanities
Ноогеополітика – <i>теорія залежності зовнішньої політики держави від географічних та інших факторів в умовах заборони індустриальних і повної перемоги ноотехнологій.</i>	Noogeopolicy - the theory of dependence of foreign policy of the state on geographical and other factors in the conditions of an interdiction in industrial and a full victory of nootechnologies.
Нооеволюція – зміна й розвиток людства чи іншого природного об'єкта на основі ноотехнологій	Nooevolution - change and development of mankind or other natural object on a basis of nootechnologies
Нооекологія – <i>екологічне вчення у ноосуспільстві</i>	Nooecology - the ecological doctrine in noosociety
Нооенергетика – енергетика, що використовує тільки ноотехнології.	Nooenergy - the power that uses only nootechnologies.
Нооенциклопедія – сукупність термінів і різноманітних понять, що в цілісності охоплюють всю „ноотему”	Nooencyclopedia - set of terms and various concepts which in integrity cover all „nooquestions”
Ноознання – наукова основа ноосуспільства й ноожиттєдіяльності людства	Nooknowledge - a scientific basis in noosociety and nooself-maintenance of mankind
Ноожиттєдіяльність – самозабезпечення людства й підтримка ним стабільності біосфери на основі ноотехнологій	Nooself-maintenance - self-maintenance of mankind and support for stability of biosphere on a basis of nootechnologies
Нооінтелект – мудрий варіант спроможності до мислення	Noointellect - a wise variant of ability to thinking
Нооматеріали – екологічно безпечні будівельні та будь-які інші матеріали епохи ноотехнологій	Noomaterials - ecologically safe building and any other materials in the epoch of nootechnologies
Ноомашина – машина епохи ноотехнологій, приязна і безпечна для людини і антропогенного довкілля ноосуспільного періоду	Noomachine - the machine in the epoch of nootechnologies, acceptable and safe for the person and anthropogenous environment in the period of noosociety
Ноомедицина – мудрий засіб формування здорової людини та підтримки її плідного й тривалого життя	Noomedicine - wise means for formation of the healthy person and support of its fruitful and long life
Нооменеджмент – еквівалент поняття „ноодіяльність”	Noomanagement - a concept equivalent to „nooactivity”
Ноомораль – мораль епохи ноосуспільства, яке перебороло головні недоліки т.зв. „природної моралі” виду Homo Sapiens	Noomorals - morals in the epoch of noosociety which has overcome the main lacks of the so-called „natural morals” for Homo Sapiens
Нооматеріалознавство – наука про матеріали виробничого та іншого призначення епохи ноотехнологій	Noomaterial science - a science about materials of industrial and other appointment in the epoch of nootechnologies
Нооменталітет – сформований у громадян ноосуспільства високодуховний і позитивно есхатологічний спосіб мислення і ментальної діяльності.	Noo mentality - generated in the citizens of noosociety highspirited and positively exatological way of thinking and mental activity.
Ноопедагогіка – орієнтована на потреби ноосуспільства інтегральна наука про індивідуалізоване формування, виховання, навчання й надання професії кожному представникові нових поколінь відповідно до його природних задатків, що призначена також для подальшої підтримки людини упродовж усього її дорослого життя	Noopedagogy - focused on needs of noosociety an integrated science about the individualised formation, education, training and trade granting to each representative of new generations according to its natural inclinations which is intended also for the further support of the person in a current of all his adult life.
Ноопроєкти – засоби вдосконалення ноосуспільства, що послідовно враховують потенціал ноотехнологій і досягнення новітніх наук.	Nooprojects - improvement means in noosociety which consistently consider potential of nootechnologies and achievements of the newest sciences.
Ноосфера – втілення на основі ноотехнологій пропозиції В.І. Вернадського і його французьких колег перетворити антропосферу зі „сфери людини” у „сферу мудрості”.	Noosphere - an embodiment on a basis of nootechnologies V.I.Vernadsky's offer and his French colleagues to transform anthroposphere from „sphere of the person” into „wisdom sphere”.
Ноостратегія – мудрий варіант форсайтного планування індивідуальних і колективних дій.	Noostrategy - a wise variant for foresight planning of individual and collective actions.
Ноостандарти – ноонормативи та рекомендовані показники, скеровані на формування і стабільність ноосуспільства.	Noostandarts - any norms and the recommended indicators directed on formation and stability of noosociety
Нооторгівля – обмін і придбання речей і благ у ноосуспільстві з дотриманням його стандартів життєдіяльності.	Nootrade - an exchange and acquisition of things and the blessings in noosociety with observance of its standards of ability to live.

А	Б
<p>Ноофілософія – філософське вчення ноосупільної епохи, що набуде евристичного характеру і подолає морально-світоглядні помилки постмодерністської філософії</p> <p>Нооцивілізація – побудована після надходження 4-ої технологічно-виробничої хвилі (чи „ноохвилі“) антропогенна ноосистема. Інша назва – ноосупільство.</p>	<p>Noophilosophy - the philosophical doctrine of noosociety in epoch which will get heuristic character and will overcome morally-world outlook errors of postmodernist philosophy</p> <p>Noocivilization - anthropogenous noosystem constructed after the arrival of the 4th technologically-industrial wave (or „noovawe“). Other name - noosociety.</p>

Список використаних джерел:

1. Батареи на перовските – альтернатива нефти и газа (URL: <http://htech-world.ru/energetika/solnechnaya-energiya/batarei-na-perovskite-alternativa-nefti-i-gazu.html>) 7-08-2014
2. Корсак К.В. Новый термин «ноотехнологии» та успішність форсайтних проєктів / Актуальні проблеми науково-технологічної та інноваційної політики в контексті формування загальноєвропейського наукового простору: досвід і перспективи. Матер. XXIII Київ. міжн. симп. з науковозн. і н.-техн. прогнозування., м.Київ, 16-17 червня 2010. – К.: Феникс, 2010. – С. 357-360.
3. Корсак К.В. Нооэкономика (4-та хвиля) – шлях сталого розвитку людства у XXI столітті // Економіст. – 2011. - №1. – С. 20-23
4. Корсак К. Ноопрогрес людства й мудрі технології / К.Корсак // Віче. – 2012. - №6. – С. 18-20
5. Корсак К.В., Корсак Ю.К. Свідectво на реєстрацію авторського права на твір «Нооглосарій (нооенциклопедія)». №55840. 30.07.2014 р. - К.: Державна служба інтелектуальної власності України, 2014.
6. Корсак Ю.К. Необхідність нових наук і термінів для забезпечення ноопрогресу людства у XXI столітті // Вища школа. - 2015. - №4. - С. 79-90 (0,8)
7. Лоренц К. Обратная сторона зеркала: Пер. с нем. — М.: Республика, 1998. — 393 с
8. Нисбет Р. Прогресс: история идеи / Роберт Нисбет; пер. с англ. - М.: ИРИСЭН, 2007. – 557 с.
9. Создан гибридный суперконденсатор (URL: <http://newsland.com/news/detail/id/1526135/>) 6-04-2015
10. Чебан Е. Искусственный фотосинтез становится ближе (URL: http://vk.com/topic-692972_25780992?offset=2720) 22-01-2015
11. Чебан Е. Новый тип суперконденсаторов сможет вытеснить аккумуляторные батареи в системах хранения большого количества энергии (URL: http://vk.com/topic-692972_25780992?offset=3880) с.195) 10-08-2015
12. The Future We Want: Outcome document adopted at Rio+20 (www.un.org/en/sustainablefuture) **17.09.2015**

УДК 658.8.012

Куліш Т.В.

доцент кафедри маркетингу

Таврійського державного агротехнологічного університету

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті розкрито сутність сучасних методів маркетингових досліджень інноваційної діяльності підприємств та обґрунтоване практичне їх впровадження на прикладі сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: маркетингові дослідження, інноваційна діяльність, зовнішнє середовище, стратегія, підприємства.

**ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ПРЕДПРИЯТИЙ**

**PRACTICAL ASPECTS OF
MARKETING RESEARCH INNOVATION
ENTERPRISE**

Анотація. В статті раскрыто сутність сучасних методів маркетингових досліджень інноваційної діяльності підприємств, а також обґрунтоване їх практичне впровадження на прикладі сільськогосподарських підприємств.

Abstract. The article reveals the essence of modern methods marketing research at innovation enterprises. Their practical implementation by the example of the agricultural enterprises are prove.